

DÁVID WINKLER

POTOMOK

... ČO SKRÝVA MINULOSŤ PLNÁ VOJNY A LÁSKY?

MARENČIN PT

Venované Viki, prvej čitateľke Potomka

DÁVID WINKLER

POTOMOK

MARENČIN PT

© Dávid Winkler, 2017
© Marenčin PT, spol. s r. o., 2017
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Dávid Winkler, 2017
Photo © depositphotos
Design © Katarína Marenčinová, 2017
Jazyková úprava Sylvia Sachs
612. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-656-5 (viaz.)
ISBN 978-80-8114-657-2 (ePDF)
ISBN 978-80-8114-658-9 (ePub)

„Vo vojne musíte niekoho nenávidieť alebo niekoho milovať. Musíte mať názor, inak neunesiete to, čo sa deje okolo vás.“

Robert Capa

1. kapitola

August 2013

Viedenské letisko sa trblietalo v lúčoch ranného slnka, ktoré po svojom východe nesmelo pohladilo prístavacie dráhy, nový presklený terminál a typickú riadiacu vežu, ktorú cestujúci vidia už z diaľky pri príchode na letisko Schwechat, asi štyridsať kilometrov od Bratislavy.

Richard sa vždy tešil tejto polohe letiska, pretože bolo postavené zo „slovenskej“ strany, teda východne od Viedne, čo cestu na Schwechat z Bratislavy uľahčovalo. Vyhovovalo mu to pri jeho cestách, pracovných aj súkromných. Ako novinár a vášnivý cestovateľ sa na Schwechate nachádzal často a letisko bolo akoby jeho domovom. Najmä pri prilete. Vtedy mal pocit, že pristál doma, akoby na Slovensku.

„Kam cestujete, pane?“ spýtala sa ho mladá zamestnankyňa rakúskych aerolínií so slovenským prízvukom pri rade automatov na check-in.

„Do Washingtonu,“ prezradil Richard a ona mu milo ukázala na voľný automat.

„Nech sa páči, pane, budete potrebovať aj moju pomoc?“

„Nie, ďakujem, slečna,“ s úsmevom po slovensky odvetil Richard, načo sa slečna z rakúskych aerolíniek na sekundu zarazila, ale potom sa usmiala. To ten prízvuk, napadlo jej. Ale fešák je to, hľadela za Richardom, ktorý medzitým podišiel k automatu. Vysoký, čiernovlasý, na ruke nemá prsteň, takže ženatý

nebude... Bol by to dobrý úlovok, zhodnotila znalecky. Richard s rýchlosťou skúseného cestovateľa natukal do automatu svoje údaje a vybral si sedadlo. Do Ameriky sa tešil, nie však kvôli dovolenke. Ani kvôli práci. Išiel tam za... On to nazval dobrodružstvom.

„Tak, Peťa, som po check-ine,“ oznámil vedľa stojacej modrookej brunetke s vlasmi zopnutými do vrkoča. Bola štíhla a atraktívna, slečna z rakúskych aerolínií ju považovala za jeho priateľku.

„Drž sa, brácho,“ Petra objala svojho staršieho brata. „A hneď mi daj vedieť, že si pristál.“

„Neboj sa,“ usmial sa. „Vďaka za odvoz. A možno už o týždeň za mnou priletíš.“

„To bude závisieť od toho, čo nájdeš,“ povedala mu vážne. „Sama som zvedavá. A sama stále nechápem, že si sa na to dal. Bez maminho vedomia.“

„Ja viem, bude to ťažké hľadanie. Ale v dnešnej modernej dobe snáď nájdem to, čo hľadám.“

„Koho hľadáš,“ pripomenula mu sestra. „Ktovie, či ešte žije...“

„To hej... Stále to znie tak zvláštne, keď sa o ňom bavíme,“ krivo sa usmial Richard.

„Áno. Ale bež už, Riško, nech ti to neujde.“

„Jasné,“ zaškeril sa na sestru, dal jej bozk na líce a vybral sa k bráne.

„O týždeň sa možno uvidíme v Amerike!“ prehodil cez plece.

„No to by bolo...“ zamrmlala Petra a obrátila sa k východu.

Kým jej brat smeroval do Washingtonu, ona sa vracala naspäť do Bratislavy. Čakať na správy od bráčka. O ňom, ale najmä o ich neznámom príbuznom. Vyšla východom na parkovisko, kým slečna z aerolínií sa stále s úsmevom pozerala za vzdalujúcim sa Richardom. Fešák je to, naposledy usúdila a obrátila sa k staršiemu

páriku cestovateľov, ktorý na rozdiel od Richarda potreboval jej pomoc.

Príbeh o neznámom americkom vojakovi, ktorý kedysi poznal ich starú mamu, Richarda fascinoval už od pubertálnych čias. Bol to príbeh lásky medzi mladou Katarínou a mladým vojakom kdesi na juhu Francúzska, kde babička vtedy žila. Spoznala ho v časoch po oslobodení Francúzska, v predvečer jari 1945, takej osudnej pre jej budúcnosť a pre budúcnosť celej jej rodiny a celého kontinentu. Prežila s ním krátku romanču, ale osud jej už nedovolil sa s ním opäť stretnúť.

Tento príbeh spoznali Petra a Richard až v skorom tínedžerskom veku. Viac ale nevedeli a nemohli tušiť, že sa ešte raz poriadne zamotá. Vtedy však mali vo veciach jasno, hoci sa čudovali, prečo príbeh o láske ich babky a amerického vojaka dovededy nepočuli. Ich starý otec Jozef, československý vojak, ktorého si babka zobrala po vojne za manžela, im o tom nemohol povedať. Zomrel, keď mal Richard deväť rokov a Petra šesť.

„A prečo sme sa to nedozvedeli skôr?“ chcel vedieť štrnásťročný Richard po tom, čo im babka prezradila tajomstvo pred desaťročím.

„Lebo za komunistov som o tom nesmela hovoriť,“ vysvetľovala im Katarína Smetanová, čiperná žena po šesťdesiatke. „O amerických vojakoch nesmel nikto hovoriť, iba o Rusoch. A to, že som mala pomer s vojakom americkej armády, to bol hriech väčší ako emigrácia zo socialistického raja,“ povzdychla si. „Ale teraz, keď bolševik dovládol, som vám to už mohla povedať.“

Usmiala sa na Richarda a na jedenásťročnú Petru, ktorá nič nechápala.

„Americký vojak? A to aj takí boli?“ spýtala sa.

„Áno, zlatko moje, aj takí,“ pohladila ju babička po tvári. „A boli veľmi fešní, hoci aj váš dedko Jozef bol

štramák na pohľadanie,“ dodala napoly zo žartu, snažiac sa odľahčiť atmosféru. Vnúčatá však boli na také žartovanie príliš prekvapené.

„A dedo o tom vedel? Alebo náš tatko? Že si mala kedysi frajera, ktorý bol vojakom z USA?“ overoval si Richard.

„Áno, vedel,“ prikývla smutne ich matka Hana. „Aj dedko Jozef to vedel. Ale chudáci sa nedožili toho, aby o tom mohli slobodne povedať aj vám. Báli sa, za socializmu bolo lepšie byť ticho o takýchto veciach.“

Richard a Petra boli polosiroťami už dva roky. Ich otec František, jediné dieťa babičky Kataríny, zomrel pri autohavárii. Pracoval ako šofér avie pre štátny stavebný podnik a neprežil zrážku s tatrovkou, ktorej opitý vodič si na križovatke pomýlil značku STOP so značkou hlavnej cesty. Svojho deda Jozefa si pamätali ako milého človeka, ale nikdy nemali šancu skutočne ho spoznať. Boli len deti, keď sa po infarkte počas kartárskej hry v krčme pobral na druhý svet.

O nejakom milostnom pomere a nenaplnenej láske ich babky Richard s Petrou netušili. O to viac však dychtili po podrobnostiach a zasypávali babku a mamu otázkami. Presne odpovedať však vedela len babka, hoci občas pôsobila tajnostkársky a Richard mal vždy pocit, že niečo pred nimi skrýva. Kto bol tento americký vojak, príslušník armády, ktorá síce oslobodila časť Československa, ale nik o tom nesmel hovoriť?

„A čo sa s ním stalo? Tento tvoj americký frajer padol vo vojne, či...?“ spýtal sa neisto Richard.

Odpoveď ho prekvapila.

„Nuž, to nevieme naisto,“ priznala po chvíli babka. „Nebola som s ním v kontakte, odkedy ho na jar 1945 odvelili na boje do Nemecka. Ja som sa s rodičmi vrátila po vojne do Československa, našich gazdov Pierra a Marie Palmieriovcov totiž zabili partizáni

ako kolaborantov... A adresa, ktorú on poznal, bola ich adresa. Nemal sa tak ako dozvedieť o mojom osude, o mojej novej adrese tu doma... A možno ani nestihol, zrejme naozaj padol vo vojne, aj keď to s istotou nevieme,“ rozprávala babka.

Príbeh o Palmieriovcoch Richard sčasti poznal. Babička tam kedysi s rodičmi pracovala. Ešte za prvej republiky tam jej otec Jan Smetana, potomok moravských prisťahovalcov na Slovensko, pracoval na gazdovstve a priniesol si tam aj ženu a dcéru. Rozbitie Československa aj začiatok vojny zastihli Katarínu a rodinu vo Francúzsku a napokon prežili vojnu v časti Francúzska, kde vládol režim maršala Petáina. Po vojne však francúzski partizáni Palmieriovcov kruto popravili zato, že vraj boli poplatní režimu a zarábali na ňom, pričom raz odmietli dať – zo strachu – úkryt príslušníkom odbojovej organizácie *La Résistance*.

Ešte pred jej koncom sa ale na gazdovstve objavil americký vojak, ktorý v južnom Francúzsku dovolenkoval za zásluhy v bitke o Ardeny. S mladou, dvadsaťročnou Katarínou si padli do oka, ale po niekoľkých dňoch sa musel vrátiť k armáde. Stihol jej ešte povedať, že ich odvelili na územie Nemecka, ktoré bolo treba dobyť. V apríli jej prišiel od neho list a potom ešte jeden. Bojoval v Nemecku, smeroval na juhovýchod do Bavorska. Potom ale prišiel koniec vojny a po poprave Palmieriovcov sa Smetanovci – radi, že vôbec prežili – vrátili do obnoveného povojnového Československa. A žiadny list už nikdy nedostala. Ak aj došiel, skončil vo vypálenom gazdovstve a zrejme sa nik nesnažil doručiť ho na neznáme meno spojené s bývalými majiteľmi. Na dome ostal kolaborantský biľag a nikto s jeho minulosťou nechcel mať nič spoločné. A ona ho už nikdy nestretla.

„Ako sa ten vojak volal?“ chcel vedieť Richard.
„A môžem si pozrieť tie listy?“

„Volal sa Frank Hoffman,“ povedala babička. „A tie listy mám dobre schované. Viac vám teraz nepoviem.“

2. kapitola

Október 1938

„Frank, večera! Zavolaj aj Ruth,“ nakázala matka Mária Hoffmanová svojmu pätnásťročnému synovi, ktorý vonku rúbalo drevo, kým jeho sestra Ruth zbierala bielizeň, čo sa sušila na verande v posledných lúčoch jesenného slnka.

„Idem, mama,“ odvetil syn, rozohľadol sa ešte sekerou a dokončil posledné kusy dreva. Kývol Ruth a obaja o chvíľu sedeli v kuchyni, kde ich matka chystala kukuričné placky s mäsom a otec Leopold nalieval vodu do pohárov.

„Umyť ruky,“ nakázal deťom a Frank aj Ruth okamžite zamierili do rohu kuchyne a vydrhli si ruky po popoludňajšej práci.

„Tak je to dobré,“ zamrmlal si spokojne otec Hoffman.

Pre človeka, ktorý v dome nebýval, by konverzácia znela možno trochu nezvyčajne. Nie pre jej obsah, ale pre jej formu. Matka Mária zavolala deti dnu po slovensky, kým otec na ne hovoril po nemecky. A Frank s Ruth hovorili medzi sebou po anglicky – tak si ako rodení Američania zvykli zo školy. Ako rodina však mali nad večerou spoločnú reč nemčinu, keďže rodičia prišli pred rokmi do Pensylvánie z Rakúska.

Leopold bol vysoký chlap s hustou šticou čiernych vlasov, v ktorých sa už objavovali prvé strieborné šmuhy. Mal štyridsaštyri rokov a zastrihnuté bokombrady, ktoré nosil ešte od svojich mladých čias v armá-

de a roky sa ich nedokázal zbaviť, hoci cisár František Jozef bol už vyše dvadsať rokov po smrti a jeho monarchia už neexistovala. Jeho záдумčivé sivé oči hľadeli na ruky jeho manželky Márie, nevysokej ženy s plavými vlasmi po pleciah a modrými očami, chystajúcej večeru. Črty jej tváre prezrádzali slovanský pôvod, ktorý sa dral na povrch aj v jej vrelej, hoci trochu prchkej povahe, kým Leopold bol viac pokojným človekom zvažujúcim každé slovo. Svetlovlasá trinásťročná Ruth sa v povahe podala na matku a bola jej miláčikom. Hovorila dokonca aj krajšou slovenčinou ako Frank, ktorý bol otcovým synom. Nielen povahou, ale aj hustými čiernymi vlasmi a sivými očami, ktoré živo blúdili dookola a dychtivo hltali svet. Frank ešte nedorástol do otcovej výšky, ale bolo jasné, že kým dosiahne úplnú plnoletosť, bude mať cez stoosemdesiat centimetrov – ako Leopold. V rukách a ramenách však už mal silu, ktorú získal prácou na farme od detských rokov. Mal rád prírodu a čerstvý vzduch, otec sa preto nečudoval, keď sa dal na skauting. Po otcovi zdedil pokoj, ale aj žoviálnosť svojich priateľov. Bol už dušou Američan a Európu svojich rodičov nepoznal. Leopold bol ale spokojný, z Európy odišiel po vojne, ktorá ju zničila, a chcel ochrániť svoju rodinu v Spojených štátoch. Prišiel ešte včas, aby sa vyhol obmedzeniu imigrácie prezidentom Hardingom.

Práve dojedli, keď na dvere zaklopal Henry, sused Hoffmanovcov.

„Frank, Mary, good evening,“ pozdravil ich. „Mám novinky z rozhlasu,“ povedal, pričom sa tváril ustarostene.

„Nech sa páči, Henry, sadni si,“ ponúkol ho Leopold. Tentoraz všetci hovorili po anglicky. Henry posadil svoju rozložitú, hoci nižšiu postavu na stoličku, klobúk si položil pred seba a prehrabol sa v šedivejúcich

vlasoch. Hoci bol Leopoldov rovesník, vyzeral o čosi staršie.

„Nie sú to dobré správy,“ vzdychol si. „Nemci získali časť Československa,“ oznámil ponuro.

„Bože môj,“ Mária si zakryla ústa.

„To naozaj?“ Leopold sa pobúrene naklonil vpred. „Po Rakúsku náckovia získali aj Československo?“

„Nie celé,“ spresnil Henry. „Je to v dnešných novínach. Pred pár dňami bola v Mníchove konferencia a Briti s Francúzmi súhlasili, aby Hitler zabral československé pohraničie,“ informoval Henry.

„Tak o to mu celý čas išlo,“ hlesol smutne Leopold a oprel sa o stoličku. „Vojna v Európe je naozaj za dverami...“

„Myslíš?“ spýtal sa ustarostene Henry a Leopold rozhodne prikývol.

„Toto je len začiatok, Henry. Aj vtedy pred rokmi, keď som ja musel ísť bojovať, to tak nenápadne začínalo... A boli z toho štyri roky vojny.“

„Ale veď Briti tvrdia, že vojnu odvrátili,“ mierne zaprotešoval sused, ale sám tušil, že Leopoldove slová znejú reálnejšie než zdrap papiera, ktorým mával britský ministerský predseda.

„Ale kdeže!“ mávol rukou nahnevany Leopold Hoffman, kým Frank a Ruth nechápavo počúvali nešťastné správy z domoviny ich rodičov. „Majú kus papiera, ale toto je len začiatok. Už získali Rakúsko, teraz majú Československo. Hovorím ti, Henry, o rok budú mať celé Československo a potom príde na rad Poľsko. A potom možno Briti aj Francúzi pochopia, že vojnu neoddičili, ale iba zvýšili náckom apetít,“ rozohňoval sa Leopold, v ktorého angličtine bolo stále cítiť nemecký prízvuk.

„To je strašné,“ nešťastne krútila hlavou Mária, rozmýšľajúc, čo je doma na Slovensku. „Henry, vieš ešte niečo?“

„Iba to, že Nemci začali včera zaberať pohraničie a potrvá to asi týždeň, kým všetko obsadia. A Českoslováci dostali príkazom nechať všetko neporušené. Vráťane vojenských objektov...“

„Hajzli!“ zahrešil Leopold. „Jasné, že donútili Prahu nechať objekty celé, keď ich ten fúzatý kapráľ chce pre seba.“

„Otec, čo to znamená?“ ozval sa Frank. „Bude sa v Európe zas strieľať?“

„Bude...“ smutne prikývol otec. „Ešteže už ty nemušíš ísť do vojny, ako som musel pred dvadsiatimi štyrmi rokmi ísť ja.“

Otcov príbeh deti poznali. V prvom roku Veľkej vojny ho odviekli bojovať za cisára pána v rakúsko-uhorskej armáde. Bol mladý človek z gazdovstva neďaleko Wiener Neustadt a poslali ho bojovať na Balkán. Bol v Čiernej Hore, v Srbsku a Rumunsku a neskôr aj v Poľsku, kým v roku 1917 neutŕžil vážne zranenie nohy, na základe čoho sa mohol vrátiť domov. Mierne krívanie mu však ostalo. Po skončení služby sa oženil s Máriou, do ktorej sa zalúbil ešte pred vojnou. Pochádzala zo Slovenska, pracovala na ich gazdovstve a ako mladí ľudia sa do seba zahľadeli. Po vojne, keď sa rakúsko-uhorská monarchia rozpadla, sa Leopold zo strachu pred novou vojnou rozhodol odísť do Spojených štátov. Spolu s bratom Alfredom a jeho manželkou Gretou odišli do Virgínie, kde sa dalo pracovať v baniach a na poliach. Stretli tam mnoho krajanov, nielen Rakúšanov a Nemcov, ale aj Čechov, Slovákov či Maďarov. Teda ľudí, s ktorými ešte donedávna zdieľali spoločnú vlasť.

Na rok sa presunuli aj do Ohia a Leopold s Alfredom si napokon spoločný silami založili v západnej Pensylvánii gazdovstvo, ktoré si zafinancovali zo zárobkov v bani a na poli. Ich ženám sa v rokoch po emigrácii

narodili deti, Leopold s Máriou prvorodeného Štefana pochovali po roku a pol, potom ale mali syna Franza a dcéru Ruth. Alfred mal syna Petra, rovesníka Franka a neskôr prišli na svet dvojčičky Melichar a Stefan.

Obe rodiny žili spokojne, deti spolu vyrastali a najmä Franz – ktorého jeho americkí kamaráti volali Frank – a Peter boli ako bratia. V poliach západnej Pensylvánie sa naháňali a hrali na vojakov spolu s ostatnými deťmi z okolia, neustále bojovali, plní hrdosti na svojich otcov, ktorí bojovali vo Veľkej vojne, či už na jednej alebo druhej strane, a túžili po tom, aby aj oni raz mohli bojovať. V ich jednoduchých chlapčenských myšliach sa boj spájal len s hrdinstvom a ničím iným. Nevedeli o bolesti, ktorú si každý z ich otcov priniesol z frontu domov. Keď však mali obaja chlapci jedenásť rokov, Alfred sa rozhodol vrátiť sa s rodinou do Rakúska na otcovo gazdovstvo, keďže otec doma chorlavel. Leopoldovi sa to nepozdávalo, varoval ho pred nemeckou hrozbou, ale Alfred to vtedy nevidel veľmi vážne.

Až kým neprišiel rok 1938 a anšlus Rakúska k nacistickému Nemecku.

„Ktovie, čo je s našimi,“ nahlas si vzdychla Mária. „A s Alfredom a Gretou v Rakúsku.“

„Určite sa netešia,“ precedil cez zuby Leopold.

„Budú starí rodičia v poriadku?“ spýtala sa Ruth matky.

„Ale áno, určite budú,“ snažila sa ju presvedčiť Mária.

Leopold mlčal a Frank začínal chápať, že v Európe sa k niečomu schyľuje. K niečomu zlému. Ale ako povedal otec, ešteže on nebude musieť ísť do vojny. Hoci ako tínedžer po otcových zážitkoch z vojny túžil z celej svojej chlapčenskej duše.

3. kapitola

August 2013

Richard si v malom fajčiarskom kútiku zapálil obligátnu cigaretu, nadávajúc v duchu na zmeny na viedenskom letisku. Kedysi sa dalo fajčiť priamo v kaviarňach, teraz to už nešlo. Vyfukoval dym a uvažoval o svojej ceste a závislosti od cigariet, s ktorými chcel už pár rokov prestať. Po chvíli zadusil cigaretu, potlačil chuť na ďalšiu, usadil sa na sedadlo pri svojej bráne a čakal na nástup do lietadla. Otvoril si knihu, ale namiesto čítania sa poobzeral po ostatných ľuďoch a pozoroval, čo robia. Robieval to na letiskách často a všimol si, že za posledných desať rokov sa správanie ľudí zmenilo.

Kým predtým ľudia v čakárni čítali knihy, počúvali walkman alebo sa dokonca medzi sebou nezáväzne porozprávali, teraz to bolo iné. Len málokto sa rozprával – s výnimkou priateľov – a málokto čítal knihu. Ak aj niekto niečo čítal, tak na čítačke. Takmer každý mal na ušiach slúchadlá trčiace z iPodu a väčšina civela na obrazovky mobilných telefónov a ťukala na ich široké displeje. Tí, čo nefejsbukovali alebo neinternetovali na mobile, mali na kolenách položený malý laptop. Rozdiel oproti minulosti predstavovali najmä tie chytré mobily a laptopy. Pred desiatimi rokmi to neboli práve bežné veci a nie každý si ich mohol dovoliť. Smartfóny vtedy ani neexistovali.

Teraz to už bolo inak. Ľudia sa uzavreli do seba. Richard si však stále rád nosil klasické papierové knihy,

odmietal čítačky a na mobile používal internet iba pracovne. Mal so sebou laptop, ten sa však chystal zapnúť až v Amerike. Tam ho bude potrebovať. Facebook a správy zo Slovenska mu teraz vonkoncom nechýbali.

Opäť potlačil chuť na ďalšiu cigaretu, ktorá ho prepadla. Keby nezačal z frajeriny na gymnáziu fajčiť, dnes by mal svoje tridsaťsedemročné pľúca určite čistejšie. V duchu nad tým nateraz mávol rukou a preniesol sa myslou do minulosti, keď mu babička Katarína rozprávala o vojne, o jej láske a o živote v povojnovom Československu...

„Babka, a ten tvoj frajer Frank, kde všade bojoval?“ zaujímal sa tínedžer Richard.

„Zase chceš o ňom počúvať, Riško?“ babka zložila štrikovanie a pozrela sa na neho spoza okuliarov.

„Áno... Aj Peťa by si to vypočula.“

„Čože?“ spýtala sa neprítomne Petra, ktorá si pri stole znudene listovala v Brave a Richarda aktívne nepočúvala.

„Že aj ty by si si chcela niečo vypočuť o Frankovi,“ povedal jej Richard a spiklenecky na ňu mrkol.

„Ukáž nám tie listy, babka...“ zaprosila Petra, ktorú vždy zaujímali len tie listy z frontu.

„Nie, deti, teraz nie. Aj tak by ste im poriadne nerozumeli...“

„Prečo?“

„Lebo sú v angličtine...“ povedala potichu babka a sklonila hlavu, aby sa na deti viac nemusela pozerieť.

„Ale veď my vieme po anglicky, babka... Trochu...“ snažil sa ju presvedčiť Richard.

„Prd makový, ešte sa len učíte,“ odbila ho babka. „Ale chcel si vedieť, kde všade bojoval, že?“ rýchlo odvieďla tému od listov, o ktorých evidentne nechcela hovoriť.

„Áno,“ prikývol Richard a aj Petra sa zatvárila, že ju to práve teraz zaujíma, hoci mala pred sebou otvorený článok o New Kids on the Block.

„Vo Francúzsku bol, vylodil sa v Normandii v Deň D...“

„On bol na pláži Omaha?“ prerušil ju so zápalom v hlase Richard, ktorý nadšene študoval dejiny druhej svetovej vojny, odkedy sa dozvedel o neznámom vojakovi Frankovi.

„Áno, zlatko moje, bol na Omahe...“ trochu prekvapene sa na neho pozrela babka. „Vidím, že si študoval udalosti z vojny.“

„Zaujíma ma to,“ prikývol nadšene Richard. „A ak bol na Omahe, bol hrdina. Bola to najhoršia časť vylodenia.“

„To bola,“ potichu prisvedčila babka Katarína, ale potom pokračovala v rozprávaní. „Neskôr sa presunul do Holandska a bojoval aj v Belgicku... Potom prišiel do Francúzska, kde sme sa zoznámili...“

„Babi, a prečo si ťa Frank nezobral za ženu?“ spýtala sa zrazu Petra.

Babka sa na chvíľu zarazila.

„Veď sme sa poznali len chvíľočku, srdiečko,“ povedala vnučke. „Potom ho odvelili a už sme sa nikdy nevideli...“

„Boli ste zaľúbení?“ vyzvedala Petra.

„Zaľúbení...“ babka sa na chvíľu zamyslela. Pred očami sa jej objavili scény zo skorej jari 1945, keď na pobreží južného Francúzska spoznala Franka Hoffmana. „Nuž, vtedy v tých týždňoch asi aj áno. Bola to láska na prvý pohľad, ako hovorievate vy mladí.“

„To je pekné,“ usmiala sa Petra. „Škoda, že nemáš jeho fotografiu.“

„Bol to fešák. Riško sa inak na neho trochu podobá. Podobné čierne vlasy a sivé oči...“ babka po týchto